బ్రతుక నేర్చిన మనిషి

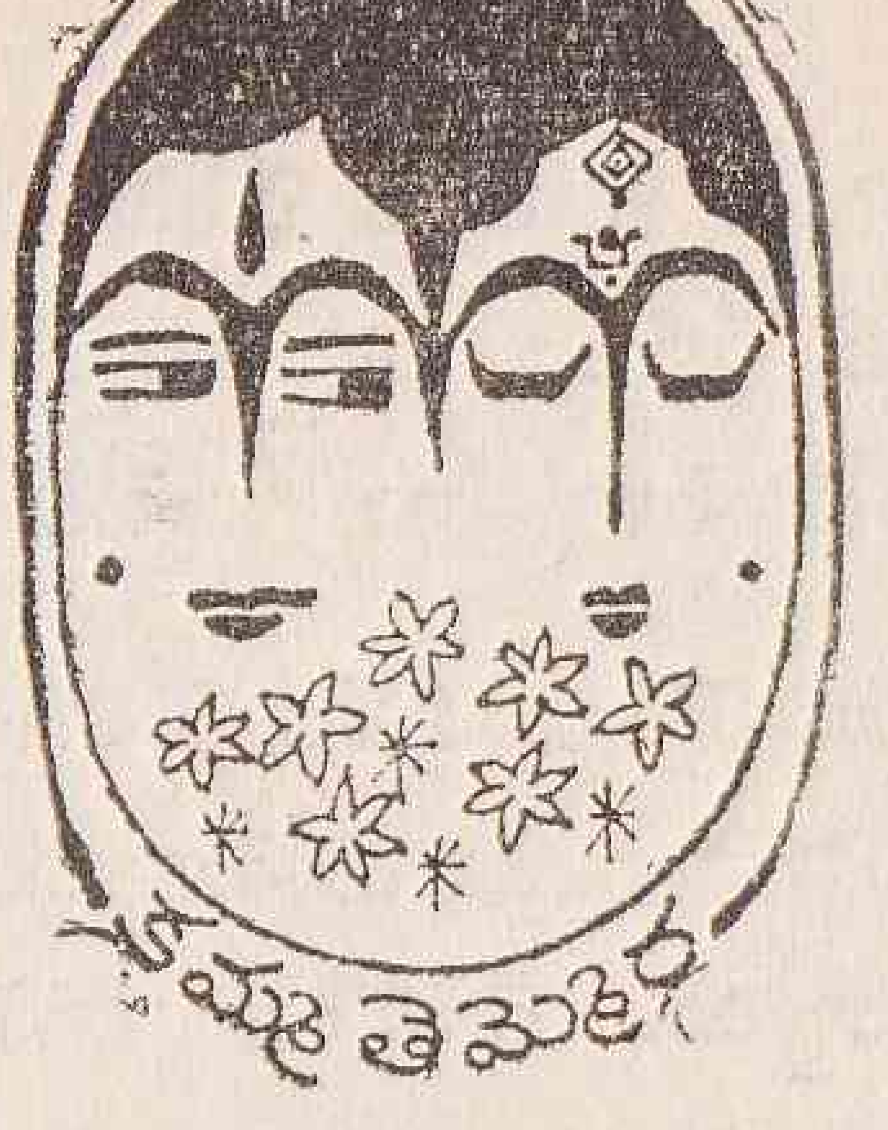

ఇంచు మించు ఏడెనిమిది మాసాలుగా అన్వేషిస్తున్నాను. చంద్రగిరిలో ఉన్నాడని తెలిస్తే అక్కడికి వెళ్ళాను. 'అబ్బే. కాళహస్తికి మార్పొచ్చిందండీ' అన్నారు. అక్కడికీ ఒకటికి రెండుమార్లు వెళ్ళాను. క్యాంపులో ఉన్నట్టు తెలిసింది. మూడోసారి వెళ్ళేసరికి 'మదనపల్లికి ట్రాన్స్‌ఫరొచ్చేసింది గదండీ' అనేశారు! అబ్బబ్బ, యిదంతా మాయలేడిని వెన్నంటిన వ్యవహారమై పోతోందనిపించి కొస్త చిరాకు గూడా కలిగింది.

కానీ నేనొక్క విషయం మాత్రం గట్టిగా చెప్పగలను. అసలే నేను యిన్స్యూరెన్సు ఉద్యోగిని. జీవితాలను భీమాచేసే ధీమా ఉన్న వాళ్ళ కోసం గ్రామ గ్రామాలనూ గాలించడమే నా పని. ఎక్కడో ఒకచోట, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు వాడు నాకు తారసిల్లకపోడు. కనిపించగానే ఏకాంతంలోకి తీసుకెళ్ళి గ్రుక్క త్రిప్పుకోడానికి వీల్లేకుండా నాలుగు చెంపదెబ్బలు ఎడాపెడా వాయించేయాలన్నదే నా అభిలాష! కానీ నాకో సందేహం గూడా వుంది. వాడు వాలి, వాలిపైకి ఎవడు మోహరించుకుని వెళ్ళినా వాడి బలంలో సగం వాలికి సంక్రమించేదని పురాణగాధ చెబుతుంది. చచ్చిన చావు సంగతెలా ఉన్నా బ్రతికినంతకాలం వాలి అజేయుడుగానే బ్రతికాడు. పోగా డేల్ కార్నిగ్ 'మిత్రుల్ని సంపాదించడ మెలా'గన్న. తన పుస్తకంలో ఓ విచిత్రోదంతాన్ని వివరిస్తాడు. అమెరికాలోనట- ఓ మహానుభావుడు వరుసగా పాతిక మందిని హత్యచేసేశాడట! ఇంత అఘాయిత్యం చేసినా తనను ఉరికి పంపడంలో అణుమాత్రమైనా న్యాయం లేదని అతగాడు ఆఖరుక్షణం దాకా హృదయ పూర్వకంగా విశ్వసించాడట! మావాడిలో ఆ వాలి లక్షణాలే గాక ఈ హంతక చక్రవర్తి లక్షణాలు గూడా ఉన్నాయి. ఎంత కోపంగా

వెళ్ళినా, వాడి ముఖాన్నీ ఆ సుమధుర దరహాసాన్నీ, ఆ హావభావ విన్యాసాన్నీ చూడగానే సగం కోపం చల్లారిపోతుంది. అంతటితో మనం చప్పబడి, వాడు నోరు తెరిచేశాడంటే—ఇక ఆత్మసమర్థన కాంక్రీటుతో కట్టిన కట్టడంలా రూపొంది పోతుంది.

కానీ తనకు పుట్టుకతోనే అబ్బిన ఈ జగజాణతనంతో వాడు నన్ను మోసగించలేడు! బహుశా నేను వాడిమీద చేయిజేసుకోలేక పోవచ్చు. ఐతే ఎదుట బడగానే 'ఇది నీకు బుద్ధి గాదు, నువ్వు చదివిన చదువుకూ, చేస్తున్న ఉద్యోగానికీ యిది యోగ్యత కాదు' అని దుయ్యపట్టడం మాత్రం నా చేతనౌను!

వాడి పేరు వీరభద్రం. వయస్సు ముప్పైకి దరిదాపుల్లో వుంటుంది. మనిషి స్ఫురద్రూపి. పైగా పైపై హంగుల్ని సంతరించుకోడంలో అప్రమత్తుడు. పరువుగా బ్రతికిన కుటుంబం వాడిది. అంచేత వాడి మర్యాదలోనూ, మన్ననలోనూ లోపాన్ని వ్రేలెత్తి చూపడం దుస్తరం. వాడు మంచి వక్త. మీదు మిక్కిలి నటుడు. హైస్కూల్లో వాడి నటనకు (నాటకాల్లోని నటనకే ననుకోండి) బోలెడన్ని ప్రైజులు వచ్చాయి. స్కూలు పైనలు దాటగానే మేమిద్దరమూ విడిపోయాము. వీరభద్రం కాలేజికి వెళ్ళాడు. నాలుగేళ్ళు చదివి చిట్టచివర పెయిలై కూచున్నాడు. ఐనా వాడందుకు చింతించలేదు. పరీక్షపోయిందనీ, పోయినా ఈ నాలుగేళ్ళలో తను లెక్కలేనంత లోకానుభవం గడింప గలిగాడనీ, ముఖ్యంగా తన నటన రాటుదేలి పదహారు వన్నెల బంగారమై పరిమళిస్తోందనీ, వెండి గిన్నెలు అలమారాకు పట్టడం లేదనీ జాబు వ్రాశాడు. పరీక్ష పెయిలైన సంవత్సరమే వాడికి పెళ్ళయింది. పిల్లనిచ్చిన మామగారే రివిన్యూ డిపార్టుమెంటులో ఉద్యోగం చూచిపెట్టారు. మూడేళ్లు ఉద్యోగం చేశాడో లేదో ప్రమోషను గూడా వచ్చింది.

ఆ వచ్చిన ప్రమోషను ఫలిస్తే పలికే జవానుతో, నలభై రూపాయల ఫిక్సెడ్ టి.ఏ. తో, ఒక ఫిర్కాపైన అధికారంతో సహా వచ్చింది.

సదరు ప్రమోషను వచ్చిన క్రొత్తలోనే నేను చివరిసారిగా వీరభద్రాన్ని కలుసుకోడంగూడా జరిగింది.

వాకబుచేస్తూ వెళ్ళి ఇంటిని వెదకి పట్టుకో గలిగాను. అది మూడంక ణాల మిద్దెటిల్లు. ఇనుప కమ్మీ లమరించిన వరాండాలో బోనులో బిక్కరి స్తున్న మేకంలా జవాను కనిపించాడు.

మెల్లెక్కి వరాండాలో కాలుబెట్టాను. నిలు నిలు మన్నట్టుగా అతడి చూపులు నన్ను అటకాయించాయి.

ఎలా ప్రశ్నించాలో తోచిందిగాదు. ప్రయత్నపూర్వకంగా ఉద్యోగుల లోకంలో వ్యవహృత మౌతున్న పరిభాషను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకుని "అయ్యగా రున్నారా?" అని ప్రశ్నించాను.

"లేరు" అన్నాడా జవాను. వెలిగిన క్షణాన్నే ఆరిపోయిన టార్చి లైటు వెల్తురులాంటి జవాబు. ఆరిపోగానే మళ్ళీ ముసరుకున్న చీకటిలాంటి మౌనం. విగ్రహంలాంటి మనిషి.

"ఇంట్లోనే లేరా? ఊళ్ళోనే లేరా?" మళ్ళీ నా ప్రశ్న.

"ఇంట్లో లేరు."

"ఊళ్ళో ఉండవచ్చుగదూ?"

"ఉండొచ్చు."

"లేదా క్యాంపు గూడా వెళ్ళివుండవచ్చు ననుకుంటాను."

"వెళ్ళీ ఉండొచ్చు...."

"ఎప్పుడొస్తారో నీకు తెలియదు?"

"తెలియదు."

ఓరి వీడి బంట్రోతుతనం కూలిపోనూ! బలిచక్రవర్తిని చూడ్డానికి వెళ్ళిన రావణాబ్రహ్మకు ద్వారం దగ్గర కనిపించిన దివ్యమంగళ విగ్రహుడా వీడు!....ఈ ఊహ నాకు నాకే ఎబ్బెట్టుగా తోచినా, అందులో కాస్త స్వారస్యం కూడా కద్దనిపించింది. విష్ణుమూర్తి ఏంచేశాడు? భూలోకంలో సమస్త మానవానీకానికి తెలిసేటట్టుగా విశ్వరూపం దాల్చి బలిచక్రవర్తిని అణగ ద్రొక్కాడు. ఆ తరువాత రసాతలంలో ఎక్కడో నీ వాకిటి కావలి బంటుగా వుంటాను పొమ్మన్నాడు. బంట్రోతుల్లో గూడా కొందరు తమపై

అధికారిని గురించి బయట విరివిగా దుష్ప్రచారం సాగిస్తారు. ఇంట ఆత్మీయులుగా, ఆంతరంగిక మిత్రులుగా అమరి వుంటారు!

'అయ్యా, మహాశయా! నేను రివిన్యూ యిన్‌స్పెక్టరుగారిని చూడ్డానికి రాలేదు. వీరభద్రాన్ని చూడ్డానికి వచ్చాను. వాడు నా చిన్ననాటి చెలికాడు' అని చెబుదా మనుకున్నాను. కానీ ఎంత చెప్పినా, ఎలా చెప్పినా అతడు అర్థంచేసుకునే ధోరణిలో లేడు!

చెప్పదలచుకున్న విషయాన్ని చేతగా మార్చుకోడమే సబబని తోచింది. తృటిపాటులో అతణ్ణి తప్పించుకుని చరచరా లోపలికి వెళ్ళి పోయాను.

కాళ్ళూ చేతులూ విదిలించుకుంటూ గిజగిజలాడిపోతున్న బిడ్డ నోట్లో మందు పోస్తున్న మాలతి "అబ్బబ్బ, ఎన్నాళ్ళ కెన్నాళ్ళకు! కూచోండన్నయ్యా! బాగున్నారు కదూ!" అంటూ వుపచరించింది.

"అదేమిటమ్మాయ్! పాపాయికి ఒంట్లో కులాసాగా లేదేమిటి?" అన్నాను.

"మొదట జలుబు, దాని వెనువెంటనే జ్వరం. రాత్రంతా మూసిన కన్ను తెరవలేదు. ఏం చేయమంటారన్నయ్యా! ఈ అబ్బనాకారపు బిడ్డలతో వేగలేక సతమతమై పోతున్నాను...."

"నిజమే మరి! అందులోనూ పెద్ద దిక్కు లేకపోయె! బిడ్డలన్న తర్వాత వాళ్ళకేదో ఒకటి వస్తుంది. వస్తే ఏం చేస్తుంది? దానంతటదే పోతుంది...." అని కాసేపాగి, "కొత్తచోట కాపురమనుకుంటాను, అన్ని సౌకర్యాలూ కుదిరాయా అమ్మాయ్?" అంటూ పరామర్శించాను.

బిడ్డను తొట్టిలోవేసి వూపుతూ చెప్పుకుపోతోంది మాలతి. బావిలో నీళ్ళు చేంతాటి కందడం లేదనీ, పని మనిషిని నమ్మడానికి వీల్లేదనీ, లభ్యమౌతున్న పాలలో నీటిపాలే ఎక్కువనీ....ఇలా సాగిపోతోంది ప్రసంగం.

పది నిమిషాలు అలా కొనసాగిన తర్వాత ప్రసంగం ఆమె పుట్టింటి వైపు ప్రసరించింది. పుట్టింటినుంచీ మరెక్కడికి విస్తరిస్తుందో తెలియడం

లేదు. 'ఓహో, ఔనౌను, అలాగా' అన్నమాటలతో అక్కడక్కడా నేను అడ్డు తగలకుండా వున్నట్టయితే ఆమె వాక్ప్రవాహం పేరాగ్రాపులుగూడా లేని రచనలా ఏకంగా ప్రాకిపోయి వుండేది.

చిత్రమేమిటంటే యింత సేపు మాట్లాడింది గదా మాలతి, ఆమె మాటల్లో మచ్చుకొక్కసారైనా వీరభద్రాన్ని గురించిన ప్రసక్తిపొడసూపలేదు.

ఆఖరుకు నేనే అడిగాను-"అదికాదమ్మాయ్! వీరభద్రాన్ని గురించి ఒక మాటగూడా చెప్పావు కాదే"మని!

తెచ్చిపెట్టుకున్న వుత్సాహమేమో మరి, అది ఒక్క పెట్టున చల్లారి పోయింది. గబగబా ముడుచుకున్న పద్మంలా ఆమె ముఖం కాసంతై పోయింది.

ఇక్కడేదో దురూహ్యమైన రహస్యముందిరా బాబో అనుకున్నాను.

అనుకోడంతో ఏమయింది? అంతు కనుక్కోవాలి గదా! మళ్ళీ అడిగాను-ఎక్కడికి వెళ్ళాడమ్మా అని!

"ఎక్కడికి వెళ్ళారో మరి! కోటయ్యను అడిగిచూడాలి...."

కాసేపు వేచి చూచాను. అడిగి చూడాలంటుందేగానీ అడగదే మాలతి!

"ఐతే-బయటికి వెళ్తున్నప్పుడు ఎక్కడికి వెళ్తున్నాడో, ఎప్పుడు తిరిగి రాగలడో నీతో చెప్పివెళ్ళే అలవాటు లేదన్నమాట?"

"మగవాళ్ళన్న తర్వాత వెయ్యి పనులుంటాయన్నయ్యా! ఎక్కడికైనా వెళ్ళగలరు. ఎప్పుడైనా రాగలరు. ఆదివారం గదా, ఈ రోజు ఎక్కడికీ వెళ్ళరేమో ననుకున్నాను. ఉదయం ఎనిమిది గంటలప్పుడు గూడా ఆఫీసు రూంలో ఎవరితోనో మాట్లాడుతుండగా విన్నాను. ఎనిమిదిన్నరకు కాఫీ తీసుకెళ్ళేసరికి అక్కడ లేరు........" అప్పటికి గానీ కాఫీతో నాకూ కాస్త అవసరముంటుందన్న విషయం తోచిందిగాదు మాలతికి! "ఉండం డన్నయ్యా! ఇప్పుడే వస్తాను" అంటూ వంట గదిలోకి పరుగుతీసింది.

మాలతి తీసుకొచ్చిన కాఫీలో తీపి తక్కువ. గృహవాతావరణంలో అంతర్లీనమైవున్న వికారం కాఫీపైన గూడా పనిచేసి, ఆ పానీయాన్ని

మరీ చేదుగా మార్చి వేసినట్టుంది. ఆ వికారాన్ని ఏమనుకోవాలి? విరసమా, వైమనస్యమా? ఏమైనా కాకపోయినా ఒకరిపట్ల ఒకరిలో వైముఖ్యం వ్రేళ్లు పాతుక పోగా ఈ భార్యాభర్తలు ఎడముఖం, పెడముఖంగా ప్రవర్తిస్తున్న సూచనలు కానవస్తున్నాయి....ఇలా ఆలోచిస్తూ ఆ వైశాఖ మాసపు మిట్ట మధ్యాహ్న సమయాన పేవ్‌మెంటుపైన నడచి పోతున్నాను. గుంపులు గుంపులుగా కదలిపోతున్న ప్రేక్షకుల్లోనుంచీ గొంతెత్తి పిలిచాడు వీరభద్రం!

అదే వేషం....అదే హాసం....మనిషిలో మార్పే గోచరించడంలేదు. ఈ వీరభద్రం ఏడాది పొడుగునా విరగబడి పూచే నిత్యమల్లిలాంటి వాడా ఏమిటి! సామాన్య మానవుల్ని చుట్టుముట్టే కష్టనష్టాలూ, చీకుచింతలూ వీడిని స్పృశించనే స్పృశించవా, లేక స్పృశించినా వీడు వాటి కతీతుడా! ఏమిటో మరి- ఈ నిశ్చింత, ఈ నిత్య సంతోషం అందరికీ అబ్బేవీగావు.

వీరభద్రం నన్ను వెంటబెట్టుకుని ఓ పెద్ద హోటల్లోకి దారితీశాడు. వెళ్ళి కూర్చున్న కొద్ది సేపటికల్లా కూల్ డ్రింక్సు టేబిలుపైకి వచ్చేశాయి.

"నీ కోసం యింటికి వెళ్ళొస్తున్నాను" అని చెప్పడానికి రెండు మూడుసార్లు ప్రయత్నించాను. కానీ పెదవి కదపడానికి అవకాశమేదీ! బ్లూ మౌంటన్ ఎక్స్‌ప్రెస్‌లా సాగిపోతున్నాడు వీరభద్రం!

ఇటీవల అందుకని మదరాసువెళ్ళి చూచివచ్చిన సినిమాల్లోని మహత్తర దృశ్యాలు, నవాబ్ రాజమాణిక్యం నాటకంలోని విశేషాలు, గార్డనర్ నవలలో పెర్రీమాసన్ సాహసాలు....ధారావాహినిగా చెప్పుకు పోతున్నాడు వీరభద్రం.

వాడు చెబుతున్న ప్రతి విషయమూ నా కందుబాటులో లేనిదే! ప్రతిమలా వింటూ కూర్చున్నాను.

గోడ గడియారంలో ఒంటిగంట కావస్తోంది.

వీరభద్రం సర్వరును పిలిచి ఆకులు వేసేయమన్నాడు.

"ఇదేం కర్మరా వీరభద్రం! లక్షణంగా యిల్లుండగా హోటల్లోనా భోజనం?" అంటూ తెల్లబోయాను.

"నీకు తెలియదు లేరా బాబూ! మా ఆవిడ పని ఆ కుర్ర కుంకలతో వేగడంతోనే సరిపోతోంది. ఇంక మనల్ని చూడగానే ప్రారంభిస్తుందనుకో, ఆ వంట మూడు గంటలకుగానీ తెమలదు. ఎందుకొచ్చిన గొడవ చెప్పు! అదనంగా ఒకరికి శ్రమ కలిగించడం భావ్యం కాదు గదా! భార్య అన్న వ్యక్తిగూడా అందరిలాంటి మనిషేనన్న విశాల భావంతో చెబుతున్నాను." ఆదిలో మెల్లగా నవ్వసాగిన వీరభద్రం తన సంజాయిషీ పూర్తయ్యేసరికి బకెట్లో గిన్నెలు కడుగుతున్నట్టుగా ఉద్ధృతంగా నవ్వసాగాడు.

"ఐతే నువ్వు మీ ఆవిడమీద ఈగనుగూడా వ్రాలనీయడం లేదన్న మాట?" ఆశ్చర్యంగా ప్రశ్నించాను.

వీరభద్రం నా ముఖంలోకి పరిశీలనగా చూస్తూ "నువ్వు యింటి కెళ్ళొస్తున్నావా ఏమిటి?" అన్నాడు.

అవునన్నాను.

"నిజం చెబుతున్నానురా రామం! నా మూలంగా ఆవిడకు ఆవ గింజంత కష్టమైనా కలగడంలేదు. నేనొక రోజు యింట్లో భోజనంచేస్తే అయిదు రోజులు బయటుండి పోతున్నాను. ఇక కలుగుతున్న చింతలూ వంతలూ తనకు తన మూలంగానే కలుగుతున్నాయంటే అందుకు నాది జవా బ్దారీగాదు!"

"ఏడ్చావులేరా వీరభద్రం! నీ వాలకం చూడగానే తెలిసిపోతుంది. ఊళ్ళో యిల్లుండగా నువ్వు హోటల్లో భోజనానికి సిద్ధమయ్యావు. బిడ్డకు ఒంట్లో బాగుండకపోయినా, అదేం పట్టనట్టు సినిమాకు వెళ్ళొస్తున్నావు. ఎవరి దగ్గర నీ బుకాయింపులు?...." అన్నాను.

వీరభద్రం నా అవివేకానికి జాలిపడుతున్న వాడిలా నా వైపు విచి త్రంగా చూచాడు. "అదికాదురా బాబూ! హోటల్లో భోజనం చేయడానికి కారణ మేమిటో చెప్పనే చెప్పాను. ఇక సినిమాకు వెళ్ళడమంటావా, ఏదో మనబోటివాళ్ళం వెళ్తున్నాము. గనుకనే సినిమాలు జరుగుతున్నాయి. బిడ్డకు కాస్త నలతగా వున్నమాట నిజమే ననుకో! కానీ అందుకు నేను చేయ

గలిగిందేముంది చెప్పు! మేమున్న వీధిలోనే యిద్దరు డాక్టర్లున్నారు. కోట య్యతో ఒకమాట చెబితే వాడే తీసుకొస్తాడు...."

"దొరికినా సరైన కోటయ్యే దొరికాడులే నీకు! తన్ని తగలేస్తాడేమో నన్నంతగా భయపడిపోయాను" అంటూ భోజనానికి వుపక్రమించాను.

"వాడంతే! వాడంతే!" విరగబడి నవ్వేశాడు వీరభద్రం. "వాడు మహా మహావాళ్ళనే ఖాతరు చెయ్యడు. కానీ మనమంటే మాత్రం సింహ స్వప్నం. ఐతే, నువ్వు వాడితోనూ భేటీ అయ్యావన్నమాట! మోతాదుమించి మాట్లాడలేదుగదా! వాడు వట్టి అబద్ధాలకోరు!"

కానీ నేను వీరభద్రం స్టేట్‌మెంటు ప్రకారం కోటయ్యను అబద్ధాల కోరుగా నమ్మేస్థితిలో లేను.ఎందుకంటే వీరభద్రం సత్యసంధతపట్ల గూడా నాకు అనుమానాలున్నాయి.

భోజనమైన తర్వాత బజార్లో కొన్ని తొందర పనులుండడంవల్ల వీరభద్రం దగ్గర సెలవు తీసుకుని హోటల్లోనుంచీ బయటపడ్డాను. రేడి యోలో ఏవో మంచి రికార్డులు రాబోతున్నాయనీ, అవి పూర్తికాగానే నేరుగా యింటికే వెళ్తాననీ చెప్పాడు వీరభద్రం!

* * *

వీరభద్రాన్ని ఆనాడు హోటల్లో చూడడమే చూడడం, ఆ తరువాత రెండేళ్ళు గడచిపోయాయి.

ఈ మధ్య కోటయ్య ఒకసారి తాలూకాఫీసు ప్రాంగణంలో కనిపించ డంలో ఆశ్చర్యమేమీ లేదుగానీ, అతడు వసపిట్టలా వాగేశాడు. అతడలా వాగడం కోసం నేను సమర్పించుకున్న ఉపాయనం ఓ కప్పు కాఫీమాత్రమే!

"ఇప్పుడు నేను వీరభద్రంగారి దగ్గరలేనండీ!" అన్నాడు కోటయ్య.

"అచ్చే, వాడిదగ్గర పనిచేయడం కంటే, హాయిగా వుద్యోగం మానేయడమే మేలు! వాడి సంగతి నాకు బాగా తెలుసు" అన్నాను.

అంతటితో పుంజుకున్నాడు కోటయ్య.

సంసారం వీరభద్రానిదైనా దాని నిర్వహించే భారం కోటయ్యదే నట! ముందూ వెనకా చూడకుండా బజారులో అప్పులు పెరిగిపోతూ వుండ

వలసిందే! నెల పుట్టగానే అప్పులిచ్చిన వాళ్ళు మేలుకుంటారు. కోటయ్య ముఖం కనిపించగానే ఖాతా పుస్తకాలు పైకి తీస్తారు. చేతులు నులుము కుంటూ వీరభద్రం ఎదుట నిలబడి కోటయ్య 'కొద్దో గొప్పో ముట్టజెప్పక పోతే ఎలాగండీ' అంటాడు. వీరభద్రం బదులు చెప్పడు!

'ఇదిగో! కోటయ్యా! సిగరెట్లు తెచ్చిపెట్టు' అంటాడట వీరభద్రం. కానీ డబ్బుమాత్రం ఇవ్వడు. అవతల బంకులో, చిల్లరంగడిలో, బట్టల కొట్టులో, ఫ్యాన్సీషాపులో-ఇందుగలవందులేవన్న సందేహానికి చోటు లేకుండా ఎక్కడా బాకీలే! ఏం చేయగలడు కోటయ్య!అప్పులవాళ్లు నిలవేసి అడిగారు. 'బాబ్బాబూ! నేనే పాపమూ ఎరుగను. వెళ్ళి ఆయన్నే పలకరించండి' అన్నాడు కోటయ్య. వాళ్ళంతపనీ చేశారు. కానీ ఆగ్రహోదగ్రుడై పోయాడట వీరభద్రం!'నే నెవరిని,మీ రెవరు? మీ ముఖం ఎవరు చూశారు? పోపొమ్మ'నేశాడు!

ఆఖరుకు వాళ్ళందరూ తమకు కలిగిన నష్టానికి పరిహారంగా కోటయ్యను సున్నంలోకి ఎముకలేకుండా చిత్తుచిత్తుగా బాదేయాలన్న నిర్ణయానికి వచ్చేశారట!

"మీ వీరభద్రానికి పదివేల నమస్కారాలు. నిభాయించుకోలేక పారిపోయి వచ్చేశాను బాబూ! నేను లీవు పెట్టేశానా, ఆ ఖాళీలో మరొకణ్ణి వేశారు. వాడూ పదిరోజుల్లో పరారైపోయాడు ..." అంటూ ముగించాడు కోటయ్య.

ప్రతి జవానూ యిలానే అయితే వీరభద్రం గతి ఏం కావాలన్న ఆలోచనలో పడ్డాను. వీరభద్రం తనంతట తానుగా వెళ్ళి అప్పులకోసం బ్రతిమాలుకోలేడు. ఒకవేళ అలా బ్రతిమాలుకోడం మూలంగా అప్పులు పుట్టినా, తప్పనిసరిగా వాటిని చెల్లించుకోవలసి వుంటుంది. కానీ అలా అప్పులు తీర్చడం వాడి ఆరోగ్యానికి బొత్తిగా సరిపడని విషయంగదా! అయ్యో పాపం....నాకు వీరభద్రం పైన కాస్త జాలిగూడా కలిగింది.

కోటయ్య ద్వారా ఈ వర్తమానం తెలిసిన తర్వాత ఒకసారి వీరభద్రాన్ని కలుసుకుని ఘాటుగా మందలించాలన్న ఉద్దేశం కలిగింది. ఆ

వుద్దేశంలో ఉండగానే ఓ రోజు సాయంత్రం తిరుపతి బస్‌స్టాండులో చల మయ్యగారు కనిపించారు.

చలమయ్యగారంటే వీరభద్రానికి పిల్లనిచ్చిన మామగారు.

నన్ను చూడగానే ఆయనకు ప్రాణం లేచివచ్చినట్టయింది. "జాబు గూడా వ్రాయాలనుకున్నాను. కానీ చిరునామా సరిగ్గా తెలిసిందిగాదు. రావయ్యా బాబూ! నీతో చాలా విషయాలు మాట్లాడాలి" అంటూ నన్నా యన దూరంగా తీసుకెళ్ళారు.

ఆయన మాట్లాడబోతున్న విషయాలేవో నాకు చూచాయగా తెలుసు. అనుకున్నట్టుగానే పెద్ద ఉపోద్ఘాతమేమీ లేకుండానే ఆయన అసలు విషయం లోకి వచ్చేశారు.

ముఖ్యమైన విషయ మేమిటంటే - మాలతి గూడా కోటయ్యకు మల్లే ఆ కాపురం చేయలేక పెట్టే - బేడా సర్దుకుని పుట్టింటికి వచ్చి చేరిపోయింది!

"రాకేంచేస్తుంది నాయనా, ఆడబిడ్డకు ఆలనా పాలనా లేకపోయిన తర్వాత!" నావైపు దీనంగా చూచారు చలమయ్యగారు. "అతగాడికి పెళ్ళా మంటూ ఒక మనిషి యింట్లో వుందన్న ధ్యాసే లేదు. అతడికోసం ఏ పూట భోజనం చేయాలో, ఏ పూట చేయనవసరంలేదో వూహించడం అసాధ్యం. అంత పంక్చువల్‌గా యింటికొస్తాడన్నమాట! తన సినిమాలు,తన హోటళ్ళు, తన ఉబుసుపోకలు-యివే అతడి ప్రపంచమైతే యిక అమ్మాయి కక్కడ పనేముంది చెప్పు! వాడి ప్రాణానికి వుసూరుమంటూ ఆమె బిడ్డలతో సహా వచ్చి మా పాలబడింది. కన్నబిడ్డ తల్లిదండ్రులకు భారం కాబోదుగదా!" కాసేపాగి పెదవి విరిచి తలవూపుతూ అన్నారు చలమయ్యగారు: "నాకో విషయం బాగా అవగతమై పోయింది బాబూ! వాడు బాగుపడడం కలలోని మాట! ఏనాటికైనా వాడు మట్టి గుర్రమే! అందుకనే నేను దూరదృష్టితో ఓ పని చేసేశాను."

"ఏం చేశారేమిటి?" కంగారుగా ప్రశ్నించాను.

"నీ స్నేహితుడికేమీ ప్రమాదం తలపెట్టలేదు లేవయ్యా రామం! నేను తీసుకొన్న జాగ్రత్త మా అమ్మాయిని గురించే! ఎందుకైనా మంచి దని ఓ కుట్టుమిషను కొనిపెట్టాను. కొంతకాలం పాటు పడిలేస్తే ఆ పనిలో

చేయి తిరుగుతుంది. చేతిలో ఒక పని ఉన్నట్టయితే ఎవరికి వారు మరొకరి పైన ఆధారపడకుండా జీవితం గడుపుకోవచ్చు. అదీ నా ఆలోచన! నువ్వే మంటావో మరి!''

అనడానికేముంది? ఆయన చాలా మంచిపనే చేశారు. నే నేమైనా అనదలచుకున్నట్టయితే ఆ వీరభద్రాన్నే అనాలి.

''కాపురం యిలా వెలగ బెట్టాడా, యిక ఆ వుద్యోగం సంగతి సరే సరి! అడివిలో ముళ్ళపొదల్లా ఫైళ్లు పెరిగిపోతూ వుండవలసిందే! పై అధికారుల దగ్గిరనుంచీ ఎక్స్‌ప్లనేషన్లకోసం తాఖీదులు వస్తూవుండవలసిందే! వీడి స్వైర విహారాలు మాత్రం యథాప్రకారంగా సాగుతూ వుండవలసిందే! ఇందుకు గాకపోతే నెలకో వూరికి ట్రాన్స్‌ఫరెందుకొస్తుందో చెప్పు ...''

నోటమాటరాక నేను దిగాలుపడి నిల్చుండిపోయాను. నన్నా అవస్థలోనే దిగవిడిచి, బస్సుకు వేళమీరి పోతోందని చలమయ్యగారు గబగబా వెళ్ళిపోయారు.

వీరభద్రంపట్ల నా కాదినుంచీ కొన్ని అనుమానాలు కద్దు. క్రమబద్ధంగా ఓ కార్యాన్ని నిర్వహించడమనేది వాడి తత్వానికి సరిపడని సంగతి. ఇలాటివాడు ఇటు సంసార సాగరాన్ని యీదడంలోనూ, అటు ఉద్యోగ బాధ్యతలను నిర్వర్తించడంలోనూ ఎంతవరకు కృతకృత్యుడు కాగలడన్నది సందేహాస్పదమైన విషయమే! కానీ ఈ అనుమానానికి వెనుక నాకో ఆశ గూడా వుండేది. చెరుకు వంకరను గానుగ చక్కబరచినట్టుగా వీరభద్రంలోని వక్రస్వభావం కాలక్రమాన చక్కబడవచ్చునని నేను భావించాను. కానీ నాకు చలమయ్యగారు కనిపించిన తరువాత ఆ ఆశ గూడా పటాపంచలైపోయింది.

ఇంక నాకు మిగిలివున్న కోరిక ఒక్కటే! వీరభద్రాన్ని కలుసుకోవాలి. వాడి మూర్ఖత్వాన్నీ, తెంపరితనాన్నీ వాడికే వివరించి, సమాజంలో బ్రతకడానికే వాడనర్హుడన్న యథార్థాన్ని కుండబ్రద్దలు కొట్టినట్టుగా చెప్పేయాలి. అప్పటికి నేను నా కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించిన వాడినౌతాను. ఆ తరువాత వాడేమైనా నాకు చింతలేదు.

సరిగ్గా ఈ ఘట్టంలోనే-నేను వీరభద్రంకోసం పనిగట్టుకుని అన్వేషణ

కొనసాగించినప్పుడే వీరభద్రం మాయలేడిలా మారి నన్ను పూళ్ళు త్రిప్పిం చాడు. ఆఖరుకు ఓ రోజు రాత్రి ఏడుగంటలప్పుడు నా చేతికి దొరకనే దొరి కాడు వీరభద్రం. కానీ వాడు నా చేతికి దొరికింది థియేటరు లోపల! చేయి చేసుకోడానికి గాదు సరిగదా, దుయ్యపట్టడానికి గూడా వీల్లేని పరిస్థితి.

చేసేది లేక వాడిపైన నా ఆరోపణలను మాత్రం మోపి, వాటికి బదులు చెప్పవలసిన అవసరం లేదనీ, చెప్పినా నేను వినిపించుకోబోవడం లేదనీ కచ్చితంగా చెప్పేశాను.

నా ఆరోపణలు ముచ్చటగా మూడు—

ఒకటి: వీరభద్రం తన తాహతుకు మించిన అప్పులు చేస్తున్నాడు. వాటిని తీర్చే ప్రసక్తి కలలోనైనా తలపెట్టడంలేదు. కోటయ్య చెప్పకుండా పారిపోవడమే అందుకు తార్కాణం!

రెండు: వాడు భార్యపట్ల కనపరుస్తున్న అనాదరణ అవధుల్లేనిది. ఎంతగా మనసు చెదిరిపోకపోతే ఆమె తన జీవనానికి దర్జీవృత్తిని ఆలం బనంగా స్వీకరిస్తుంది.

మూడు: ఉద్యోగిగా గూడా వీరభద్రం తన అప్రయోజకత్వాన్ని నిరూపించుకున్నాడు. మాటిమాటికీ వచ్చి పడుతున్న ట్రాన్స్‌ఫరు ఆర్డర్లు అందుకు తిరుగులేని నిదర్శనాలు.

నా మాటల్ని వింటూ ఆశ్చర్యంతో నోరు తెరిచేశాడు వీరభద్రం. "ఒరేయ్, ఒరేయ్! ఇదేమిట్రా రామం! ఉన్నట్టుండి నీకుగానీ పిచ్చిబట్టి పోలేదు గదా!" అన్నాడు.

తెల్లబోయి అయోమయంగా వాడివైపు చూచాను.

"కాకపోతే నువ్విలా మాట్లాడేవాడివే గావు. నేను మితిమీరి అప్పులు చేశాను. వాటిని తీర్చలేకపోతున్నాను. అందుచేత కోటయ్య పారిపోయా డనుకుంటున్నావు! ఇంతకంటే శుద్ధ అబద్ధం మరొకటి ప్రపంచంలో ఉండ బోదు. వాడు- ఆ పుండాకోరు అయిన బీడీలన్నీ కాల్చి, అయిన టిఫిన్లన్నీ తిని, ఓపినన్ని అప్పులుచేసి పెడ్తే వాటిని నేను చెల్లించాలనా నీ వుద్దేశం! బాగుందిరా బాబూ, బాగుంది. పోతే - భార్యను నిరాదరణ చేశానంటావు. నువ్వు నా బాల్యమిత్రుడివి! నువ్వు అనావచ్చు, నేను వినావచ్చు! కానీ నువ్విలాటి తెలివితక్కువ ఆరోపణ చేయగలవని నే నేనాడూ అనుకోలేదు.

ఏం నిరాదరణ చేశాను నేను? కొట్టానా? తిట్టానా? ఛీదరించుకున్నానా? లేదే! గిరిగీసి దీన్ని దాటగూడదని కట్టుబాటులో వుంచానా? లేదే! ఆవిడను గూడా సాటి మనిషిగా ట్రీట్ చేశాను. పనిమనిషిగా భావించలేక పోయాను. ఇది నా తప్పయితే కావచ్చు. తన అభిరుచులు తనవి. నా అభిరుచులు నావి. వాటికి పొత్తుకుదిరేమాట కల్ల! కానీ వీలైనంతలో సహజీవనం నెరపుక పోదామన్నాను. ఊఁ హుఁ - అలా వీల్లేదంటే నేను చేయగలిగిందేముంది? సరే, పుట్టింటికి వెళ్ళింది. వెళ్తే వెళ్తుంది. మళ్ళీ రాగూడదన్న షరతు లేదుగదా! రాలేదు. అక్కడ కుట్టుపని నేర్చుకుంటోందని ఇటీవలే తెలిసింది. నేను నిజంగా ఆశ్చర్యంతో బిర్రబిగుసుక పోయాను. ఆనందంతో మైమరచిపోయాననుకో! స్త్రీకి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యంతోబాటే ఆత్మగౌరవంగూడా సిద్ధిస్తుందని నా అచంచలమైన నమ్మకం. మా ఆవిడ ఆదర్శమహిళగా రూపొందడానికి పరోక్షంగానైనా కారణభూతుణ్ణి కాగలిగినందుకు నేనెంతో గర్విస్తున్నాను! ఇక మూడోది నా ఉద్యోగ విషయం-నాకు తరచుగా బదిలీ లెందుకు వస్తున్నాయో నువ్వు అడిగి తెలుసుకోవలసింది. అలా అడక్కుండా గొప్ప తెలివిమంతుడిలా ఊహాగానాలు చేయబోయావు. అసలు కథ వేరు! ఒక్కొక్కచోట పైవారి అసమర్థతవల్లనైతేనేమి, గ్రామోద్యోగుల తలబిరుసుతనంవల్ల నైతేనేమి, పనులు పేరుకపోతాయి. శిస్తులు బకాయిపడిపోతాయి. అప్పుడా పేరుక పోయిన గొడవనంతా ఒక కొలిక్కి తీసుకరావడానికి నిప్పులాంటి ఉద్యోగి ఒకడు కావలిసి వస్తాడు. ఎక్కడెక్కడైతే అలాటివాడు అవసరమో అక్కడకల్లా నేను రవాణా చేయబడుతున్నాను. అసలు ఈ రివిన్యూ డిపార్టుమెంటు స్వభావమే యింత! ఇక్కడ పనిచేయని మహారాజు చేయకనే జీతం పుచ్చుకోగలడు. చేసే వెధవ చేసిచేసీ తన జీవిత కాలాన్ని కరిగించుకోగలడు...."

చుట్టుప్రక్కలవాళ్లు ఏమనుకుంటున్నారోనన్న స్పృహగూడా లేకుండా వీరభద్రం ఉపన్యసించుకపోతున్నాడు. వాడి తర్కకౌశలం ఎదుట సమ్మోహితమై, స్తబ్ధమైపోయిన నా బుద్ధి ఆ ఉపన్యాసంపైన లగ్నం కావడం లేదు. వీరభద్రం కాపురం చేయలేకపోవచ్చు. ఉద్యోగమూ చేయలేకపోవచ్చు కానీ బ్రతుకలేకపోడు! వీరభద్రాన్ని గురించి నే నీ మాటమాత్రం ఢంకా బజాయించి చెప్పగలను!

A 2-faced man. Which is the true *face?